

- وجود ارتباط برزخ با دنیا: ارتباط انسان در عالم برزخ با دنیا، پس از مرگ نیز همچنان برقرار است؛

برخی از نشانه های تداوم ارتباط

الف) بسته نشدن پرونده اعمال (مفتوح): پرونده ی برخی (*همه) اعمال انسان با مرگ بسته نمی شود و امکان دارد بر اعمال نیک و بد آن افزوده و یا از آن ها کاسته شود.

(سوره قیامت آیه ۱۳)

يُنَبِّئُوا الْإِنْسَانَ بِمَا قَدَّمَ وَ آخَرَ: در آن روز (قیامت) به انسان خبر داده می شود به آنچه پیش (از مرگ) فرستاده و آنچه پس (از مرگ) فرستاده است.

يُنَبِّئُوا، يَوْمَئِذٍ: قیامت * قَدَّمَ : دنیا * آخَرَ: برزخ

ظرف تحقق: قیامت

نکته: در آیات واژه «یوم» بیانگر قیامت است!

انواع آثار اعمال در قرآن کریم: اعمالی که در دنیا انجام می دهیم دو نوع اثر دارد:

۱- آثار ما تَقَدَّم: آثار و نتایج برخی از اعمال که محدود به دوران زندگی انسان است = تاریخ توقف اثر: لحظه مرگ

با مرگ، پرونده ی این اعمال بسته می شود. مانند نماز و روزه

۲- آثار ما تَأَخَّر: آثار برخی از اعمال (چه مثبت چه منفی) که بعد از مرگ نیز باقی می ماند. = تاریخ توقف اثر: شروع قیامت

مثال مثبت: بهره مندی از پاداش اهداء کتاب به کتابخانه، هدایت از گمراهی و... پس از مرگ

مثال منفی: افزوده شدن عذاب کسی که راه و رسم غلط در جامعه نهادینه کرده است. مُدسازی های غلط، تولید و نشر مطالب نامناسب و غیر اخلاقی، ایجاد یا تقویت آداب و رسوم غلط در امر ازدواج، ایجاد انحراف فکری و اخلاقی در دیگران و...

دینی ۱

رسول خدا (ص): « هر کس سنت و روش نیکی را در جامعه جاری سازد، تا وقتی که در دنیا مردمی به آن سنت عمل می کنند، ثواب آن را به حساب این شخص هم می گذارند، بدون اینکه از اجر انجام دهنده آن (عامل) کم کنند و هر کس سنت زشتی را در بین مردم مرسوم کند، تا وقتی که مردم بدان عمل کنند، گناه آن را به حساب او نیز می گذارند، بدون اینکه از گناه عامل آن، کم کنند.»

ب) دریافت پاداش خیرات بازماندگان: اعمال خیری که بازماندگان برای درگذشتگان انجام می دهند، در وضعیت آنان در سرنوشت آنها تأثیر دارد.
مثال: دادن صدقه، طلب مغفرت، دعای خیر و انفاق برای آنان.

ج) ارتباط مُتَوَقَّی (فرد مُرده) با خانواده: آگاهی شخص میّت در عالم برزخ از حال و اوضاع خانواده خود

امام کاظم (ع) (در پاسخ به پرسش: « آیا مؤمن پس از مرگ خود به دیدار خانواده ی خویش می آید؟ »)

« آری، برحسب مقدار فضیلت هایش. برخی از آنان هر روز و برخی هر دو روز و برخی هر سه روز و کمترین آنان هر جمعه»
ملاک دیدار: فضیلت ها ، فضائل

بیشترین حالت: هر روز * کمترین حالت: یک روز = جمعه!